

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki

w sprawie **K. R.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 26 września 2024 r.,

zażalenia pełnomocnika oskarżycieli prywatnych na zarządzenie upoważnionego sędziego z dnia 4 czerwca 2024 r., sygn. akt VII Kz 160/24,

o odmowie przyjęcia kasacji od postanowienia Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 20 marca 2024 r., sygn. akt VII Kz 160/24, jako niedopuszczalnej,

postanowił:

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem upoważniony sędzia odmówił przyjęcia kasacji pełnomocnika oskarżycieli prywatnych złożonej od postanowienia Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 20 marca 2024 r., sygn. akt VII Kz 160/24, utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Żarach z dnia 30 stycznia 2024 r., sygn. akt II K 423/23, którym umorzono na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. postępowanie karne wobec K. R. oskarżonego o czyny z art. 212 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. - jako niedopuszczalnej z mocy ustawy.

Powyższe zarządzenie zostało zaskarżone przez pełnomocnika oskarżycieli prywatnych w całości. Pełnomocnik zarzucił mu naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na jego treść, tj. art. 429 k.p.k. i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 414 k.p.k. i art. 118 § 1 i § 2 k.p.k. poprzez odmowę przyjęcia kasacji pełnomocnika

oskarżycieli prywatnych w sytuacji, gdy Sąd pierwszej instancji oraz Sąd drugiej instancji powinny rozstrzygnąć sprawę w formie wyroku, nie zaś postanowienia, co skutkuje zaś koniecznością zastosowania zasady, iż orzeczenie wydane w niewłaściwej formie podlega zaskarżeniu właściwym środkiem odwoławczym.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zarządzenia o odmowie przyjęcia kasacji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Zielonej Górze oraz zasądzenie na rzecz oskarżycieli prywatnych kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Wniesione zażalenie nie jest zasadne.

Pełnomocnik swoje zażalenie opiera na twierdzeniu, że decyzja procesowa o umorzeniu postępowania karnego przybrała wadliwą formę postanowienia, choć powinien zapaść w tym zakresie wyrok umarzający. Przypomnieć zatem trzeba brzmienie art. 414 § 1 k.p.k. Przepis ten – w zakresie relewantnym dla sprawy - stanowi, że w razie stwierdzenia po rozpoczęciu przewodu sądowego okoliczności wyłączającej ściganie sąd wyrokiem umarza postępowanie. Kluczowe jest tu zatem to, że stwierdzenie negatywnej przesłanki procesowej nastąpić ma po rozpoczęciu przewodu sądowego.

Analiza akt sprawy wskazuje zaś, że po uchyleniu wyrokiem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 3 kwietnia 2023 r., sygn. akt VII Ka 978/22 wyroku Sądu Rejonowego w Żarach z dnia 28 października 2021 r., sygn. akt II K 39/18 i przekazaniu sprawy temu ostatniemu Sądowi do ponownego rozpoznania, pierwotnie wyznaczono posiedzenie w celu rozważenia umorzenia postępowania, po przeprowadzeniu którego wyznaczono rozprawę na dzień 15 grudnia 2023 r. (k. 661v). Jak następnie wynika z protokołu rozprawy przeprowadzonej w dniu 15 grudnia 2023 r., po sprawdzeniu obecności, obrońca złożył wniosek o umorzenie postępowania z uwagi na przedawnienie karalności. W następstwie tego i z uwagi na konieczność szczegółowego przeanalizowania argumentacji stron w tym zakresie, wyznaczono posiedzenie w przedmiocie rozważenia umorzenia postępowania na dzień 30 stycznia 2024 r. Na tym terminie rozprawy nie doszło do rozpoczęcia przewodu sądowego, o jakim mowa w art. 385 § 1 k.p.k. (k. 714-715).

Tym samym nie jest trafna argumentacja, że w realiach sprawy o umorzeniu postępowania z uwagi na przedawnienie karalności należało orzec wyrokiem, skoro przepis art. 414 § 1 k.p.k. wymaga tej formy jedynie w układzie, gdy okoliczność wyłączająca

ściganie zostanie stwierdzona po rozpoczęciu przewodu sądowego. W sprawie wprowadzie rozpoczęto rozprawę, to jednak nie doszło do rozpoczęcia przewodu sądowego. Co do zasady bowiem umorzenie postępowania karnego następuje postanowieniem (ustawa nie wymaga tu wydania wyroku – art. 93 § 1 k.p.k.). Dopiero wyjątkowo, gdy okoliczność wyłączająca ściganie stwierdzona zostanie po rozpoczęciu przewodu sądowego, ustawa nakazuje umorzyć postępowanie karne wyrokiem. Jest to zatem wyjątkowy układ, gdy wyrokiem nie rozstrzyga się sprawy merytorycznie, lecz wyrok ma charakter formalny. Jeżeli tego rodzaju okoliczności zostaną stwierdzone przed rozpoczęciem przewodu sądowego, nawet już po rozpoczęciu rozprawy głównej (art. 381 k.p.k.), sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania zgodnie z ogólną regułą. Dlatego też Sąd Rejonowy w prawidłowy sposób o umorzeniu postępowania z uwagi na przedawnienie karalności orzekł postanowieniem. Uwagi w zażaleniu, że poczynione w sprawie przez Sąd *meriti* w wydanym postanowieniu umarzającym postępowanie karne rozważania wymagały przeprowadzenia rozprawy, nie mogą przekreślać tego, że do rozpoczęcia przewodu sądowego jednak nie doszło.

W tej sytuacji w pełni prawidłowo w zaskarżonym zarządzeniu odmówiono przyjęcia kasacji, skoro skarga ta zgodnie z art. 519 k.p.k. przysługuje stronom co do zasady od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie a od postanowienia – wyłącznie, gdy chodzi o prawomocne postanowienie sądu odwoławczego o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego określonego w art. 93a k.k. Wniesione zażalenie tej oceny zmienić nie może.

Z tych wszystkich względów orzeczono, jak na wstępie.

[PGW]

[ms]